

ELŐFIZETÉS

Helyben és vidéken:
Egy évre ..... 240 Lel.
Fél évre ..... 120 Lel.
Egy negyed évre ..... 60 Lel.
Egy hónapra ..... 20 Lel.

Hirdetések árszabása szerinti
díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I
(József főherceg-ut) 22. szám

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Kedd, április 25.

Kaszab Géza.

Még előttem áll az egészséges, életterjedék teljességében viruló férfiú. Olyan, mint a hatalmas tölgy: egyenes, hajlíthatatlan, dacol a viharral és harcra kél az elemekkel. Ez volt Kaszab Géza. Most már csak volt. Ma már kiterítve fekszik a ravatalon. A büszke, erős tölgybe féreg lopódzott, amely addig rágta belülről, míg a szervezet összeroppant és nem bírva az élet súlyát derékban kettétörtve alaknyatlott a Nirvánába.

Csendes hadoklás volt lassu elmúlása. Mi már tudtuk, hogy a Halál eljegyezte magának ezt az életvidám embert, amikor a kór megtámadta vaseszségét. Talán ő is sejtette, hogy rövidre szabott földi pályafutásának végállomása oly közel van, de deris életfilozófiája igyekezett mindenkivel elhitetni, hogy csekélység a betegsége, amelylyel a tudomány sem tud még megbirkózni. De a borús sejtelen mögött ott volt az életőztör. Gyógyulást keresett, hogy övéi között maradhasson. Gyógyulást keresett gyógyíthatatlan betegségére, hogy itt maradhasson az életben, mert még sok teendője volt Kaszab Gézának, a harc emberének, a küzdelem fanatikusának. Harcos fegyvere, a kis acéltoll még nem rozsdásodott meg: még sebeket akart ejteni a társadalom dudájain és gyógyító íft akart osztogatni a szerencsétleneknek, az igazságtalanul szenvedőknek, az ok nélkül megsebzetteknek. Az a működő agy, amelyből az ötletek foszforeszkáló villámai cikáztak elő, még termelni akart maradandó alkotásokat. És az a szív, amelyben túlaradt a szeretet, még dobogni akart, még szeretni akarta a családját, a barátait.

A kéréshetetlen végzet azonban eléje állt és ráparancsolt: Vége mindennek! És ma délelőtt a lassu elmúlás befejeződött. Kaszab Géza kilehelte lelkét. Vége a küzdelemnek, a lelkesevésnek, a szépért való rajongásnak, az ambícióknak, a messzi cél felé törtetésnek, a szeretetnek, a barátságoknak, a munkának. A féreg elvégezte őrlő munkáját és a tölgy derékban kettétörve élettelenül fekszik és már nem dacol vésszel és viharral.

Együtt indultunk az életnek nevezett, küzdelmekkel teli komédiába. Összeforrasztott bennünket a közös cél, a közös rajongás és a

barátság lobogó tüze. A kapott sebeket közösen fájlaltuk, a diadalokon közösen örvendeztünk. És most nekem kell dadogó szavakkal nekrológot írnom a lelkem egyik feléről. Miért szakadt reám a végzetnek ez a súlyos csapása?! A szívemben mélységes gyász, emlékezetemben a múlt közös örömei. Előttem Kaszab Géza földi

maradványai; lelki szemeim még a tegnap emberét: az örökké jókedvű nagy tehetséget és egyéniséget látják. Mit tudnék én, a mélyen sujtott barát e fájó kontrasztok között írni?! Nem bírom tovább. Szemeimet elhomályosítják a könnyek, reszkető kezemből kihull a toll...

Károly József.

Ki hazudott?

GENUA. Vasárnap délelőtt fél-tizenkettőkor a Palazzo Realéban ülést tartottak azon hatalmak képviselői, amelyek jegyzéket intéztek a német delegációhoz. Az ülésen több semleges hatalmi képviselője is megjelent. Elhatározták, hogy azt a memorandumot, melyet az orosz delegáció küldött, semmiznek, nemlétezőnek tekintik és kizárólag az orosz delegáció vezetője részéről átnyújtott hivatalos választ veszik a tanácskozás alapjául.

GENUA. Wirth német kancellár levélben tiltakozik Factánál Barthou pénteki levele ellen, mely tele van ferde állításokkal és sértő ráfogásokkal, amik legsúlyosabban érintik a konferencia szellemét. Ez vonatkozik Barthou azon állításaira, mintha Németország háborús készülődéseket folytatna, Lengyelország határán erős lovas őrszolgálat vonultatott volna föl stb. — A szerk.

GENUA. Gróf Bethlen István nyilatkozott a Corriera della Serának, hogy Genuát nem azért hagyta el, mintha elégedetlen volna a volt ellenséges kis nemzetekkel való bánásmód miatt, hanem a magyar választások miatt kénytelen hazatérni. Magyarország a legőszintebben akar közreműködni a konferencia sikerén.

PÁRIS. Politikai körök véleménye szerint az orosz-német jegyzék megrendítheti Európa stabilitását. A szövetségeseknek, a kisanantantnak és Lengyelországnak folytatniuk kell a genuai konferenciát, hogy a beállott fejleményekkel szemben megfelelő ellenintézkedéseket telessenek. (RTI.)

GENUA. A nagy és kisanantant államok vezetőinek értekezletén kifejtették a német válasz elfogadhatatlanságát. Barthou elmondotta, hogy a francia delegációt sohasem értesítették arról, hogy Németország Oroszországgal tárgyalásokat folytat és hazugságnak

(Kavarodás a francia és a német jegyzék körül.)

mondja a német delegátusok azon állítását, hogy a szövetségesek megállapodást kötöttek volna Németországgal. Tiltakozik az ellen is, hogy a németek résztvehesse az orosz ügyek tárgyalásánál. Mire Lloyd George megállapította, hogy a németek az ő interpretációja szerint a konferenciához intézett jegyzékükben lemondtak arról, hogy az orosz ügyeket tárgyaló bizottságokban résztvegyenek. Schanzer olasz külügyminiszter leszögezte azt a tényt, hogy a szövetségeseknek nem volt tudomásuk az orosz-német szerződés

elkészítésének munkálatairól. Együttal kérte Lloyd Georgeot, hogy a szövetségesek nevében készítsen tiltakozó jegyzéket a németek magatartása ellen. Barthou francia delegátus kérte Lloyd Georgeot, hogy ő is részt vehessen ennek a tiltakozó jegyzéknek megszövegezésében. Lloyd George hozzájárult, mire az értekezlet elhatározta, hogy bizottságot választ az újabb jegyzék megszövegezése végett. (Rador.)

GENUA. A nagy és kisanantant politikai bizottságának délutáni ülésén Barthou a francia delegáció vezetője kifejtette, hogy az orosz memorandum és Csicserinnek Lloyd Georgehoz intézett levele között a szakértők ellentmondást látnak. Ezért a francia delegáció mindaddig nem vesz részt a bizottság ülésén, amíg Oroszországtól kielégítő magyarázatot nem kapnak. Erre a francia delegáció tagjai, a japán delegáció tagjaitól kísérvé eltávoztak a teremből. Ezután az oroszok visszavonták memorandumukat. (RTI.)

Vázsonyit le akarták szorítani!

(Miért szakadt ketté a demokrata-párt?)

Legutóbbi számában jelentette az Aradi Közlöny, hogy Budapesten a demokrata párt és Rassayék között szakadás állott be, miután előzőleg a két párt közös budapesti listájára vonatkozólag a megállapodás már megtörtént. A megállapodás ratifikálása alkalmából oly kínos incidens merült fel, hogy a két párt együttműködése meghiusultnak tekinthető. Ujabb erről a szakadásról következő információval szolgálhatunk:

A tegnapi éjszaka folyamán még egyszer megkísérelték az egyezség létrehozását, de sikertelenül. Ugron Gábor ugyanis kijelentette, hogy már nem tekinti magát a demokrata-párt tagjának. Ilyenformán a demokrata párt kettéválása megtörtént. Vázsonyi nál nagy tárgyalások folytak, melyeknek eredményeképpen a demokraták külön választólisztával veszik föl Budapesten a küzdelmet. A passzivitás felmerült gondolatát pedig elvetették. A disszidens demokraták pedig Lőrinczyékkal és Rassayékkal közös listában állapodtak meg. A demokrata párt nagyrésze azért volt elége-

detlen, mert súlyos kompromissziókat volt kénytelen tenni oly liberális politikusoknak, akiknek nincsen szervezett pártjuk. Jellemző, hogy Vázsonyi, a demokrata párt vezetője, a közös listán saját régi kerületében nem került volna az első helyre. Ez annyira felizgatta a hangulatot, hogy még azok is a meg egyezés ellen fordultak, akik előzőleg minden áron az együttműködés mellett voltak.

A demokrata párt kettészakadása végleges. Mint egy budapesti sürgönyünk jelenti, a disszidensek részéről azt mondták az újságíróknak, hogy a paktum azért borult föl, mivel Vázsonyi az erzsébetvárosi bombamerénylet miatt a passzivitás mellett kardoskodott, ami nem talált megfelelő visszhangra. Most Vázsonyi nemcsak az aktivitásra vállalkozott, hanem a legélesebb harcot hirdeti a disszidensek ellen, akik között és Rassayék között teljes az egyetértés. A demokrata párt nem tartja jelentőségesnek Ugron, Szerényi kilépését. A demokrata lista vezetői Budán Benedek János, az északi kerületben Vázsonyi Vilmos, a déli kerületben Brody Ernő, Budapest környékén pedig Fábrián Béla.

Magyar jelöltek.

(Döntött a pártközi bizottság.)

CLUJ. A Magyar Szövetség égisze alatt megalakított pártközi bizottság szombaton délután nagy jelentőségű ülést tartott. Ezen az ülésen állapították meg a jelöltek névsorát. Az eddigi adatok szerint a következő hat mandátum kerül a pótválasztáson betöltésre: Mercura-Ciuc (Csikszereda) Sft. Gheorge (Sepsiszentgyörgy), Brassov (Brassó), Arad, Aleasd (Élesd) Tielaga (Mezőtelegd). Az eddigi határozat szerint a hivatalos magyar jelöltek a következők lesznek Brassovban: Boross Ferenc, Sepsiben: Ferenczy Géza, amennyiben Ferenczy nem vállalná a jelöltséget, helyette Gyáriás Elemér jelölök. Aradon: Zima Tibor, Csikszeredán Gyáriás Elemér és amennyiben a megválasztott Bogdán a szenátori mandátumról lemond, úgy báró Jostka Sámuel jelölök szenátornak. (Rador.)

A karlsbadi kirándulás.

(Regátbéli bankár kalandja a határon.)

Wechsler József bucarestii bankár a családjával 1920. augusztusában az Orient-expresszel Karlsbadba utazott. Még a Regátban vasuti rablók támadták meg őket, akik velük levő podgyászaik és pénzüik nagy részét elvették. A család azonban nem szakította meg utazását, hanem Aradon át tovább folytatta útját a határ felé. Hogy hasonló meglepetéstől megkíméljék magukat, az apa a nála levő pénzmennyiséget 15 éves Móríc nevű fia cipőjébe rejtette, amiről azonban a család többi tagjait nem értesítette. Mikor a vámhivatalnokok a magyar határon felszállottak a vonatra, Wechsler éppen aludt. Felesége és leánya a pénzügyörök ama kérdésére, hogy van e náluk pénz, nemleges választ adtak, amikor aztán a fiura került a sor, tekintettel arra, hogy ő magasem tudott arról, hogy apja az ő cipőjébe rejtette a pénzt, szintén tagadólag válaszolt. A vizsgálatot vezető hivatalnok nem elégedett meg azzal, hanem elfordult a fiu megmozgatására. Időközben Wechsler József is felébredt és amikor megtudta, hogy miről van szó, sietve jelentette ki a vámvizsgáló közegeknek, hogy igenis van náluk pénz, még pedig tízezer lei és háromezer frank. Mikor megkérdezték tőle, hogy miért rejtette a pénzt a fia cipőjébe, Wechsler regátbéli kalandjára hivatkozott. A vámhivatalnok azonban gyanusnak találta az ügyet, lefoglalta a pénzt és csempészség miatt feljelentést tett Wechsler ellen. Az eljárás ilyen értelemben meg is indult. A mai napon került az ügy az aradi törvényes bíróság elé. A tárgyaláson a bankár a fent leírt tényállást ismertette, egyben pedig felolvastatta Angélescu-miniszter és a bucarestii kereskedelmi kamara nyilatkozatát, amelyben őt, mint abszolút korrekt intakt nagyitókést állítják be, akiről a csempészség gyanúja fel sem tételezhető. Wechsler továbbá arra is hivatkozott, hogy a karlsbadi bankok annakidei

sztrájkoltak és azért volt kénytelen ilyen nagy összeget magával vinni, mivel a pénz átutalását lehetetlen volt foganatosítani. A törvényszék helyt adva a vádlót védekezőseinek, aki ellen különben maga az ügyész is elejtette a vádat, az eljárást csupán a 15 éves fiu ellen folytatta. Az ítélet azonban a kiskorut is felmentette, mivel értelmi fokának figyelembe vételével nem látta fennforogni azt a körülményt, hogy egy 15 éves gyermek a sok megfontolást és számítást igénylő csempészesi bűnügy keresztülvitelére képes volna. Az ügyész az ítéletben megnyugodott.

Irodalom és művészet.

Benkóné jubilál.

(Negyven évig a színpadon.)

Minden jubileum többek között az is jelenti, hogy a jubiláló már sok-sok évet hagyott a háta mögött. Évtizedek múltak el, melyeken át a jubiláló dolgozott, tehát fáradozott. Négy évtizedes színészi jubileumát ünnepli május elsején — hétfőn — Benkóné-Litzenmayer Poldi a színtársulat komikája és a négy évtized alatt bár sokat fáradozott, hogy becsületes színészi munkával a közönséget megnevegytesse, még ma is fáradhatatlan ebben a törekvésében. És ezt mindig siker koronázza, mert Benkóné már sok-sok kellemes, kacajos estét szerzett Arad színházjáró közönségének. Egy bölcs közmondás azt tartja, hogy az a legnagyobb jótevőnk, a ki bennünket jóízűen megnevegytet. Hányszor, de hányszor megnevegytetett már bennünket Benkóné. Megérdemli hát, hogy 40 éves színészi jubileumát a közönség, amely nem egy élvezetes színházi estét köszönhet neki, elmenjen a színházba és meleg szeretettel ünnepelje. Benkóné-Litzenmayer Poldi hosszú évekkal ezelőtt került Aradra s akkor még mint kiváló táncosnő aratott tapsokat nővérével együtt, aki szintén táncosnő volt, az aradi színház színpadán. Nemsokára azután Benkóné átlépett az ábrázoló színészetre és ilyen minőségben szerződött le akkor Szendrey Mihály társulatához. Hisszük, hogy zsufojt ház fogja ünnepelni a jubiláló komikát.

* Az aradi városi színház hétfő műsora. Kedden: Délibáb herceg harmadszor A) bérlet. Szerdán: Délibáb herceg, negyedszer B) bérlet. Csütörtökön: Délibáb herceg, ötödször C) bérlet. Pénteken: Reichstadti herceg, délután 5 és fél órai kezdéssel, igen olcsó helyárakkal. Szombaton délután 5 órai kezdéssel: Piroška és a farkas, gyermekelőadás, délutáni helyárakkal. Vasárnap délután: Kis kadejt, László A. felléptével. Este: Mánás Miska, László A. felléptével A) bérletben. Hétfőn: Válás után, Benkóné Poldi 40 éves jubileuma Szendrey Mihály felléptével, felemelt helyárakkal.

* Délibáb herceg. Sajnos, az első nyári darab nem hozza meg a nyarat. Mert a tegnap bemutatott Délibáb herceg című operett tipikus nyári darab. A szövege sablonos, sok helyen unalmas, dr. Angyán Béla muzsikája pedig nem pályázik a originalitásra. Sok kedves, régi melódiát üdvözölhettünk a tegnapi premiéren s az énekszámok talán azért is tetszettek, mert oly ismerősök voltak. Maga az előadás is pászolt a nyári darabhoz, valamiképpen nem illeszkedett bele a főszezon hatásaihoz, olyan negligés volt, mintha a szellős szinkörben folyt volna le. A közönség sokat nevetett Sebestyén Jenő kedves mókáin és nagyon tetszettek táncai, ame-

lyeket a temperamentumos Zilahy Irén-kével táncolt. László Andor szépen énekelte az ismerős melódiákat, J. Halmos Mici is sok igyekezetet árult el. Gyarmathyné, Selmeczy, Gyarmathy, Kovári és Ács kisebb szerepekben nyújtottak elfogadható. A Gárdonyi Jenő verseire szerzett táncok, Gellért Pál kompozíciói hatottak a legjobban. A felvonulások és indokolatlan fényhatások nem sikerültek. Ezekben aztán ki is merült a rendező tevékenysége. A történelmi hűség kedvéért feljegyzendő, hogy az előadás negyed kilenc után kezdődött s ezt a késést a szereplők még megtoldották kisebb-nagyobb késésekkel. (Ky.)

* A színházi iroda hírei. A Délibáb herceg urálja a városi színház e hétfő műsorát. Kedden A) szerdán B) és csütörtökön C) bérletben van műsoron. — Péntek délután 5 órai kezdéssel a Reichstadti herceg. Operette van műsoron igen olcsó helyárak mellett. — Hosszabb szünet után a színház igazgatósága a Piroška és a farkas című gyermekdarabmal kedveskedik a gyermekeknek. Szombat délután 3 és fél órai kezdéssel rendez helyárak mellett van műsoron. — Arad város egész színházi közönsége örömmel értesült a Benkóné jubileumáról és tömegesen váltja meg e ritka ünnepségre jegyeit. A jubiláns Bisson Válás után című francia vígjátékot választotta. A vígjáték fő férfiszerepét Szendrey Mihály fogja eljátszani.

* Képkiallítás a Kulturpalotában. Szerda délelőtt nyitja meg kollektív kiállítását Barabás Márton festőművész a Kulturpalota képtermében. A müncheni akadémián az a kiválóan tehetséges növendéke, akinek képei a párisi, berlini, müncheni tárlatokon is őszinte elismerésben részesültek és feltűnést keltezték, mintegy félszáz festménnyel fog általános képet adni a művészi fellegéről. A kiállítás iránt — melynek látogatása díjmentes — úgy a festő, mint a műértő közönség körében nagy érdeklődés mutatkozik.

* Telmányi Emil vasárnapi koncertjét a Filharmóniai Egyesület rendezésében ismételte meg. A közönség ezúttal is színiül megdöbben a Kulturpalota nagytermét és lelkesen ünnepelte a művészt, aki műsorát a következőképpen állította össze: Tartini: Teufelsdrilla Mendelssohn: Hegedű versenymű E-moll, Bach J. S. Adagio és Fuga a C-dur sonatából, Beethoven: Romanse, Couperin—Kreisler: Chanson Louis XIII. et Pavanne, Wieniawsky: Valse Caprice. Ezenkívül még sok ráadást is adott.

* Dr. Nasta, a bécsiek kedvenc tenoristája ma este tartja hangversenyét. Műsoron szerepelnek Puccini: Nyugat leánya, Wagner, Preislied, Strauss Cecilie, Schumann, Schubert. Az előjegyzett jegyeket kérjük kiváltani Bloch papírútlemben.

* Az orgonahangverseny kedden délután pont hat órai kezdéssel tartatik meg. A hangverseny megkezdésekor a templom kapui bezárajnak.

* A Szalay—Békfi zeneintézet Piata Avram Jancu (Szabadságtér) 7. f. évi május hó 7-én, vasárnap délután fél 5 órakor a Kulturpalotában változatos műsorról hangversenyt rendez. Jegyek: 10, 6 és 3 leies árban előre válthatók Kerpelnél, részletes műsor ugyanott kapható.

Demonstratív sztrájk.

(Vádelejtés Astra-munkások ellen.)

Az aradi Astra-waggongyárban tavaly augusztus huszadikán a munkások demonstratív sztrájkot rendeztek a miatt, mivel a gyár vezetősége 250 munkást el akart bocsájtani. Az alkalmazottak a gyár vezetőségének eljárását annál sérelmesebbnek találták magukra nézve, mivel pár héttel azelőtt a bucarestii kiállításra való tekintettel az üzemvezetőség 12 órás munkaidőt léptetett életbe, hogy a produktivitást fokozni tudja. Az ügyesség a sztrájk ügyéből kifolyólag vádiratot adott be a gyár Macsán, Udvari és Kocsura nevű munkásai ellen, akiket a munkabeszüntetés előidézésében mint hivatali férfiakat tett felelőssé. A vádtanács tegnapi ülésén foglalkozott a három munkás ellen beadott vádiratvannal, azonban arra való tekintettel, mivel beigazolódtnak látta azt a körülményt, hogy a munkásság részéről tisztán tiltakozó rövid ideig tartó demonstratív sztrájkokról lehetett szó, elutasította a vádiratvannal. Macsán és társai ellen megszüntette az eljárást, amibe az ügyész is belenyugodott és ezáltal a vádtanács határozata jogerőre emelkedett.

Bank-közgyűlések.

(Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár és az Aradi Ipar és Népbank közgyűlése.)

A részvényesek élénk érdeklődése mellett tartotta vasárnap d. e. rendez évi közgyűlést az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Gróf Károlyi Gyula elnök nyitotta meg a közgyűlést, majd Vertán Gyula vezérigazgató olvasta fel az elmúlt évi jelentést, amelyből kitűnt, hogy a takarékpénztár nagyon eredményes évre tekintet vissza. A közgyűlés ezután elhatározta, hogy részvényenként 20 lei osztalékot fizet. Az elnök ezután az elmúlt évben elhalálozott Vásárhelyi László igazgatósági tag érdemeit méltatta és kegyeletteljes szavakkal emlékezett meg Biró Albert volt választmányi tagról, aki szintén elhunyt. Elhatározták, hogy az elhunyt igazgatósági tag helyét nem töltik be, ellenben választmányi tagnak megválasztották dr. Fles Gézát.

Az Aradi Ipar- és Népbank Arad egyik legrégebbi pénzintézete e hónap 23-án tartotta 52-ik évi rendez közgyűlést Szalay Károly elnökigazgató vezetése mellett, melyen a részvényesek nagyszámban jelentek meg. A közgyűlés egyhangulag elfogadta az igazgatóság indítványát, melynek értelmében az 51-ik számú szelvényre 15 lei osztalékot fizetnek. Avariffy Ferenc indítványára a közgyűlés 3 évre újból megválasztotta Szalay Károlyt, br. Bohus Lászlót, Hehs Vilmost, Mairovitz Emilt, dr. Tagányi Sándort, Walder Gyulát, mint régi igazgatókat, valamint az eddigi felügyelő bizottságot és igazgató választmányt, mely utóbbinak új tagjai lettek: Fodor Vilmos, dr. Krenner Zoltán, Bohn Károly, Schuch Ferenc és Spitz Sándor részvényesek. Az ülés ezzel véget ért.

Drágább lesz a villany.

(A gáz árát is felemelik.)

A műszaki bizottság mai ülése elhatározta, hogy a hűtőgépgyártat május elsején üzembe helyezi. A bizottság javaslatot tesz a tanácsnak, hogy a jég árát fél adagonként egy hónapra 100 leire, egész adagonként 200 leire emelje. A mészárosok, hentesek és azok részére is, akik állandóan nagyobb mennyiségben fogyasztják a jeget, mázsánként 48 lei megállapítása iránt tett javaslatot. A villany egy ségárának felemeléséről is tárgyalt a bizottság és úgy határozott, hogy egy albizottságot küld ki annak megállapítása végett, szükséges-e a villany árának felemelése. A bizottság javaslatot tett a tanácsnak, hogy a gáz egységárát 2.25-ről 3 leire emelje fel. Zádor Imre gépüzemigazgató előterjesztésére a bizottság javasolja a vízművek részére két új szűrő beszerzését, hogy a vízmű tisztább vizet produkáljon.

Nincs szükség a kijárókra

Fontos miniszteri rendelet érkezett Aradra, amelynek a kereskedő világban bizonyára élénk visszhangja lesz. A rendelet értelmében mindenféle kereskedelmi vonatkozású kérvényt, amelyek adó- és vámmentességre, wagonkiutalásra és bármilyen előnyökre vonatkoznak és amelyeket a kereskedelemügyi miniszterhez kell előterjeszteni, közvetlenül a kereskedelmi felügyelőséghez nyújtsanak be. Ezáltal időt, pénzt és munkát takarítanak meg és inkább bizhatnak a kérés sürgős elintézésében. Ha a kérés jogos és méltányos, a felügyelőség kedvező véleményezéssel terjeszti fel a kereskedelmi miniszteriumhoz és a maga részéről is kérni fogja a sürgős elintéztést. Magának a miniszternek is az az intenciója, hogy minden inkorrekt közbenjárást és titokzatos kijárókat lehetetlenné tegyen. Mert sem mi ilyen protekcióra nem lehet szükség, ha a kérés méltányos.

A fukar apa tragédiája

(Agyonverte a fia.)

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Baumann Antal 57 éves seulesi (szőlősi) 130 holdas gazdát ugyancsak Antal nevű 25 éves fia doronggal agyonverte. Tegnap szállottak ki a helyszínére Ursu János táblabíró, helyettes vizsgálóbíró, Fikker Károly kir. ügyész, dr. Bradean Athanasz megyei főorvos és dr. Muscan Valér chisineui (kisjenői) körorvos az eset kivizsgálására. Megállapították, hogy az öreg Baumann, bár igen jómodu volt, a hozzátartozóival szemben állandóan a legfukarabban járt el. Antal fiát, aki sokat dolgozott apjának, állandóan rongyos ruhában járatta. A napokban az öreg Baumann ismét veszekedett egyik leányával valami anyagi ügyből kifolyólag és eközben a házsártos ember durván rátámadt fiára is, mire ez dorongot ragadott és többször úgy vágta fejbe az apját, hogy az azonnal meghalt. A fiút ma beszállították az ügyvédség fogházába.

Kaszab Géza meghalt. (Az aradi ujságírás gyászja.)

Az aradi ujságírásnak és Arad város társadalmának gyászja van: ma délelőtt háromnegyed tíz órakor meghalt Kaszab Géza, az Arad és Vidéke felelős szerkesztője, a kiváló, magyar ujságíró, aki szellemességével, nagyszerű tollával általános népszerűséget vívott ki magának Aradon. Mindössze 38 évet élt Kaszab Géza, akit gyógyvithatatlan betegség ragadott el családjára, barátai és tisztelői köréből. Nagy lendülettel megindult pályát szakított meg korai halála, amely városszerte mélységes, őszinte részvétet kelt.

(Pályafutása.)

Kaszab Géza 1904. elején a magyar fővárosból került Aradra az Aradi Közlöny szerkesztőségébe. Rövid idő alatt érvényesült kivételes tehetsége, amely már Budapesten is szép karriérrel kecsegtette. Különösen verses heti krónikái és — *zab* aláírással megjelent humoros rajzai tették népszerűvé a nevét. Ugyanez év őszén katonai szolgálatra vonult be, majd visszatért az Aradi Közlönyhöz, ahol hosszabb ideig működött. Amikor először dolgozott az Aradi Közlönnél, *Két isten* címen verseskötetet adott ki, amelyben költői termékeinek javát bocsátotta a közönség elé. A közönség és a kritika rokonszenvvel fogadták a fiatal, tehetséges költői poémait. Az Aradi Közlönynek nemsokára segéd-szerkesztője lett. A komoly ujságíró és izléses szerkesztő keze alól egész ujságíró-csapat került ki. 1907-ben otthagyva a hirlapírást közgazdasági tevékenységet fejtett ki. Vállalkozása azonban nem járt a kívánt sikerrel s ekkor visszatért az ujságíráshoz. Először mint a Munkaadók Szövetségének titkára Arad címen közgazdasági hetilapot szerkesztett, majd az azóta megszünt *Függetlenség* című lap főmunkatársa lett. Közben meg nősült és feleségül vette Kohn József bádogosmester Kata nevű leányát, akivel a legharmónikusabb házasságot élte. Első leánykája kicsi korában elhunyt, ami mélységes gyászba vonta a szülőket. Második leánykájuk születése visszahozta az örömet és boldogságot Kaszab családi életébe. Évekkel ezelőtt családjával Budapestre költözött, ahol több virágzó vállalatot alapított, amelyek nemcsak nevét tették ismertté, hanem jó módhoz juttatták. A Károlyi-forradalom, majd a magyar kommun Kaszab vállalatát is tönkre tették. A kommun bukása után Kaszab családjával együtt visszatért Aradra és egyideig pihent. Amikor az Arad és Vidéke új tulajdonosok kezébe került, Kaszab Gézát hívták meg felelős szerkesztőnek.

(Betegsége és halála.)

A legnagyobb ambícióval foggott hozzá régi hivatásához, amelyet azonban megakadályozott súlyos betegsége. Tavaly egy foghu-

zás alkalmával inficiálódott és csakhamar oly súlyos lett az állapota, hogy Bécsbe kellett szállítani, ahol megoperálták és protézist helyeztek el a szájában. A nemrég még gyönyörű embert nagyon megviselte a betegség, az operáció következtében deformált arcát fekete kötéssel látta el. Kedélyét azonban nem veszítette el. Barátai és ismerősei már ekkor tudták, hogy Kaszab betegsége rákos képződmény. Azóta még egyszer volt Bécsben, ahol protézisét megigazították. Né hány hónappal ezelőtt állapota ismét súlyosbodott és hozzátartozói operáció végett Budapestre szállították, ahol a Pajor szanatóriumban helyezték el. Dr. Hüttl Hümér professzor megvizsgálta Kaszabot és konstata, hogy menthetetlen. Hozzátartozóival közölte, hogy felesleges az operáció, mert a beteget ezzel újabb szenvedéseknek tennék ki. Azt tanácsolta tehát, hogy vigyék haza Aradra. Az aradi ismerősök, akik a Pajorszsanatóriumban felkeresték Kaszabot, arról értesültek, hogy a szerencsétlen ember már csak néhány hétig bírja. Hozzátartozói, éppen ma egy hónapja, haza hozták és a leg gondosabb ápolásban részesítették. Állapotában az utolsó napokban rosszabbodás állott be. Kinos fájdalomak gyötörték, táplálékot sem tudott magához venni és oly nagymérvű idegesség és ingerlékenység kerítette hatalmába, hogy látogatókat sem engedtek hozzá. Szombaton bekövetkezett az agónia. Attól kezdve állandóan injekciókat kapott. A sok szenvedést, a rettenetes fájdalomakat azonban nem tudta elviselni a teljesen legyöngyült szervezet és ma délelőtt háromnegyed tíz órakor családjára körében Kaszab Géza kilehelte lelkét. Halálának híre hamarosan elterjedt a városban, ahol őszinte részvétet keltett. Kaszab Gézát özvegyén és árváján kívül özvegy édesanyja, nővére és két fivére gyászolja.

Kaszab Géza elhunytáról az Arad és Vidéke a következő gyászjelentést adta ki:

Az „Arad és Vidéke” kiadói, szerkesztősége és kiadóhivatala mély fájdalommal jelenti, hogy Kaszab Géza a lapnak több éven át volt felelős szerkesztője 1922. április 24-én, hétfőn délelőtt fél 11 órakor hosszas szenvedés után csendesen elhunyt. Vele a legkiválóbb kollega, a legodaadóbb barát, az ujságírás igaz és erős harcosa szállt sirba. Emlékét mindig kegyelettel őrizzük!

Kaszab Géza temetése holnap, kedden délután 5 órakor lesz a Str. Consistoriului (Batthyányi utca) 32. számú házból.

(Irodalmi munkássága.)

Kaszab Géza egész fiatal korában már Budapesten foglalkozott irodalommal. Szépirodalmi lapokban hangulatos versei jelentek

meg. Aradi ujságíró korában intenzívebben foglalkozott irodalommal. Verseket és novellákat írt, amelyek főként az Aradi Közlönyben jelentek meg. Az irodalmi eseményeknek is szívesen látott felolvasója volt. Aradon egy, operett-paródia is írt, amelyben humorát ragyogtatta. Későbbi időben a publicisztika elvonta az irodalomtól. Közérdekű ügyekért számos polemika volt, amelyben mindig az igazságért küzdött. Egy polemikából kifolyólag súlyos kimenetelű párbaja is volt és oly súlyosan sebesült meg, hogy hosszabb ideig kórházban kellett feküdni. Ezután már alig foglalkozott irodalommal. Szabad idejét tanulással és olvasással töltötte el. Amikor már megállapodott a világnélete, komoly munkába akart kezdeni, de ebben megakadályozta betegsége, amely álmait, vágyait és értékes tehetségét korán sirba vitte.

A felfüggesztett adótörvények.

(A hat százalékos jövedelmi adót fizetni kell.)

A belügyminiszteriumtól ma nagyfontosságú rendelet érkezett Arad város vezetéséhez, amely közölte, hogy a pénzügyminiszter felfüggesztette a Titulescu-féle adótörvények 2. és 92. szakaszait. Ez a két szakasz magában foglalja a Titulescu által hozott összes adótörvényeket. A hatályon kívül helyezett adótörvények heivert ideiglenesen a régen érvényben levő magyar adótörvények lépnek életbe. A belügyminiszterium utasítja a város vezetését, hogy a régi törvények szerint tegye meg a szükséges előkészületeket az adók behajtására. A városi tanács ma foglalkozott a belügyminiszteri rendelettel és utasította dr. Angel István polgármestert, hogy lépjen érintkezésbe a pénzügyigazgatósággal, hogy megkezdhesse az adókövetések foganatosítását. A Titulescu féle adótörvényeket tehát felfüggesztették, csupán a 6 százalékos jövedelmi adóról szóló részt nem. Ezt az adót változatlanul tovább kell fizetni.

A fiatal férj halála.

Ma reggel a Str. Cloșca Szent László utca) 6. számú házban hirtelen meghalt Grósz Dezső makói fiatalember. Grósz néhány nappal ezelőtt Aradra érkezett ifju feleségével állandó ittartózkodás végett. Aradon a kellemes tavaszi napokat gondtalanul töltötték és itt lakó ismerőseiket látogatták meg. Tegnap a férj erős fájdalomokról panaszkodott a feleségének, aki azonnal orvost hivatott. Az orvos mandulagyulladás állapított meg. Ez a betegség ma reggelre végzett a fiatalemberrel. Mindössze három hónapja éltek együtt igen boldogan. A fiatalasszonyt nagyon megviselte férjének hirtelen halála. Az esetről táviratoztak az ifju házaspár makói hozzátartozóinak. Grósz Dezső eltemetéséről az aradi izraelita szentegylet gondoskodik.

HIREK.

— **Gozsnak nem kell mandátum.** Bucuresti. Lapjelentések szerint a liberális párt felajánlotta Goga Oktaviának, az egyik megüresedő erdélyi mandátumot. Goga Oktavián az ajánlatot nem fogadta el. (Rad.)

— **Montenegro függetlensége.** Genua. A kereskedelmi kamarában ma gyűlést tartottak Montenegro függetlensége érdekében. A gyűlésen megjelent Montenegro külügy minisztere és genuai delegáltja is. A gyűlésen számos olasz és idegen politikus elhatározta, hogy Montenegro delegátusainak megfogadják engedni a konferencián való részvételt.

— **A Vatikán is.** Róma. A Vatikán szerződést kötött Oroszországgal az oroszországi katolikusok védelmére. A szerződés értelmében a katolicizmus terjesztésére szerzetesek vándorolhatnak be Oroszországba, az ifjúságot pedig Jesuiták nevelhetik.

— **A hatósági munkaközvetítő.** Jelentették, hogy Aradon hatósági munkaközvetítő felállítását tervezik s ilyen irányban már folynak a munkálatok. Ezideig még nem sikerült megfelelő helyiséget biztosítani. A munkafelügyelő illetékes körökben azon óhajának adott kifejezést, hogy szeretné, ha a munkafelügyelőség jelenlegi helyiségében helyeznék el a hatósági munkaközvetítőt. A hirdetett igazgatói és hivatalnoki állásokra még ezideig nem érkezett ajánlat. Valószínűleg a jövő hónapban megkezdí működését a hatósági munkaközvetítő.

— **A textilgyár építkezése.** Az építészeti bizottság ma délelőtti ülésén elhatározta, hogy javasolja a városi tanácsnak a Kánya-vendéglő és a Városi-kávéház terasznagyobbítási kérésének teljesítését. Azonkívül javaslatot tett, hogy a tanács sürgősen terjessze fel a prefektushoz a textilgyár építkezését, amely szerint a gyár a pecicai uton szándékozik munkás- és tisztviselő házakat építeni. A tanács holnapi ülésén tárgyalja az építészeti bizottság javaslatait.

— **Házasságok.** Bene István és özv. Kuszálik Ferencné 23-án, vasárnap házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Koteles István miniszteri delegátus, a zsilvölgyi bányák szénátvevője (Arad) folyó hó 23-án házasságot kötött **Szakács Olga** urhölgygel (Csanádpalota.)

Fischer Mariska és **Georgiádes László** f. hó 23-án házasságot kötöttek.

— **Nagy gyári tűz.** Timisoara. Szombaton éjjel nagy tűz hamvasztotta el a Gaál Illés-féle butorgyárat, amelyet Credit Technic bank finanszírozott. A hatalmas tűzvész valószínűleg szándékos gyújtogatás idézte elő. Érdekes, hogy a gyár biztosítását két nappal ezelőtt újították meg. Az eddig megállapítható kár több, mint egy millió lejt tesz ki. (Rad.)

— **A budapesti német követség safol.** Budapest. A német követség határozottan megcáfolja a német-orosz katonai egyezményről szóló hírt.

— **Román bál.** Az aradi román ifjúság tegnap este a Fehér Kereszt nagytermében fényesen sikerült bált rendezett. A táncostélyen résztvevett helyi román intelligencia, hivatali előkelőségek és a tisztikar színe-java. A mulatság, amely a legjobb hangulatban folyt le, a reggeli órákig tartott.

— **Hirdetmény.** Miután az 1922. április 12-én fél 10 órakor megtartott árverés eredménye nem volt előnyös, az aradi bizottság elhatározta, hogy 1922. év április hó 28-án é. m. 9 óra 30 perckor Craiovában az I. O. V. hivatalos helyiségében (Strada Sf. Mária No. 22.) új nyilvános árverés tartatik, az alább részletezett hulladékanyagokra: 1. 48.900 kiló bór, 2. 42.600 kiló posztó, 3. 30.800 kiló vízson, 4. 8000 kiló vas, 5. 9800 kiló különböző hulladék. Az érdeklődők 2 lejt bélyeggel és a törvényben előírt biztosítékkal ellátott ajánlatot tartoznak benyújtani. Dönti hadkiegészítő parancsnokság.

— **Zala Béla** szavalóestje. Nagy ambícióval kiforrott tudással és formakészséggel interpretálta ez a fiatal nagy tehetségű szavaló-művész szombati estjének magyszerűen összeválogatott programját. A beszéd varázsának színes kalcidioszkopián keresztül érzékeltette élénk Állam Edgar Poe tragikus életének legtragikusabb meglátása romekét, a Hollót. Babits Mihály páratlan rímikájú verse, a Mozgófényképek és a Cigánydal. Emil v. Verhaaren fontos híri hatásokon felépült költeménye, a Szél nagy formatechnikát igénylő előadása a művész kiváló intellektusáról, megérzéséről öntudatos felhasználóképességeiről tett tanúságot. Ami azonban a legjobban megkapott valamennyünknek az Ády Endre szívünkhez nőlt költészetének nagy átértéssel és szerető szándékkal való elsőrangú élénk fátása volt, ami a nagy versíró szent emlékének a legméltóbb ünnepeit rendezte a Kultúrpalota dobozáján. Kár, hogy az aradi publikum az erős igyekezetet felkészült helyiszármazású művész estjévtől elegáns közönnel távolkötötte magát. Ocskay Mihály, dr. Ungár Imre és Gellért Pál szereplése nyilvános illeszkedést be az előadás keretébe. (bgy.)

— **A „Kereskedelmi és Ipari Ufazók Egyesülete.** Központ „Oradea-mare” Nagyváradon megalakulván, felkéri az igen tisztelt kartársakat az Egyesülethez leendő minél tömegesebb csatlakozásra, illetve hasonló irányú mozgalom mielőbbi megindítására. Érdeklődők forduljanak Pataky Emil szervező bizottsági elnökhöz Andrányfi vas-kereskedő cégnél.

— **Haladás előadás.** Szombaton délután a Modern Kabaré zsufoiásig megtelt helyiségében folyt le a haladás előadás. Bartha Aladár Luppovits Irén és Melicher Irén ügyes és szép szavataikkal gazdagították az est sikerét, míg Illés Margit éneke és Köller Juliska zongorajátéka említek az élénken gördülő műsor hangulatát. Rendkívül elvezető nyújtott és meglepetést keltett Weichl Paula ügyes tánc. Havas Ella zongorakísérete mellett, míg a műsor bezáró számaként Szabó Gyula a szintársulat jeles művésze a már ismerő és mindig élvezetes csengő hang

ján adott első kedves és művészi dalokat. Az előadást vezető (több lelkesítő szavakkal és megkapó aktuális eszmékkel buzdította a közönséget a szerepet és egyetértés munkájára.

— **Az utólevéltervezés megnevelése.** A helybéli közönség tudomására hozom, hogy a belügyminisztériumnak 20844—1922. számú, az utólevelek kiadásának megszorítását célzó rendelete következtében utólevelet csak azok nyerhetnek el, kiknek igazolt ügyeik vannak a külföldön, kereskedők, akik árubeszerzés céljából indulnak a külföldre csak úgy ha okirattal igazolni fogják, hogy árubeszerzést célzó kereskedelmi összeköttetések vannak a külfölddel s hogy ily szándékkal utaznak el. A közönséget felkérem, hogy amennyiben nem tudják igazolni a fentieket, ne terheljék meg hiábavaló kérvényeikkel a szolgálatot. **Gritta Ovidiu** prefektus politiei m. p.

— **Vissza Genuából.** Bucuresti. A román delegáció egy része csütörtökön visszaérkezik Genuából és **Bratianu** miniszterelnök május 1-én érkezik haza. Az Epocha értesítése szerint **Bratianu** miniszterelnök visszaérkezése után a kormányban a következő változások lesznek: **Florescu** igazságügyminiszter kilép a kormányból és más fontos megbízatást kap. **Constantinescu** földművelésügyi miniszter és **Sasu** kereskedelemügyi miniszter tárcát cserélnek. (Rad.)

— **Cégbejegyzések.** Frank József aranyműves és ékszerész cégbejegyzési kérelmét a cégbejegyző hivatal tudomásul vette. A cégbejegyzést eszközölte. — **Mikló József** és **Brabán János** Mikló és Brabán cég alatt cipő, cipész-kellékek és ehhez szükséges bőrányagok nagybani és kicsinybani árusítására a törvényesektől cégbejegyzési engedélyt kértek. — **Kohn Jenő** és **Scholz Alajos** termény- és lisztkereskedésüknek a cégbejegyzésbe való felvételét kérték. A törvényesektől mindkét esetben engedélyt kértek. — **Hirsch Jenő** és **Szénási János** Hirsch és Szénási cég alatt textil és norinbergi áruk nagy és kicsinybani árusítására cégbejegyzési kérvénnyel fordultak az aradi céghivatalhoz.

— **A tábla szigorú és eszély.** A timisoarai ítélőtábla a mai napon történt átiratában érdekes változást eszközölt az aradi törvényesektől által kimondott két ítéleten. Az elsőben, amely szerint az itteni törvényesektől vámcsempészeti tanácsa **Guzy Mihály** gazdát csempészésért 15 napi elzárásra ítélte, a tábla úgy döntött, hogy a büntetést egy évi fogházra emeli fel. **Balla János** a vámcsempészeti tanács ugyancsak csempészésért egy évi fogházbüntetésre ítélte. Fellebbezés folytán ügye a táblához került, amely büntetését két hónapra szállította le.

— **Verekedő unokafivérek.** Bradin Vasile kuvini (aradkövi) gazda összeverekedett Bradin István nevű unokatestvérével aki a civódás közben úgy fejbavágot egy vasvillával, hogy az súlyos sérüléseivel be kellett szállítani az aradi kórházba. Tekintettel arra a körülményre hogy a kezelőorvosok véleménye szerint Bradin István életbenmaradásához csak nagyon kevés a remény, a vizsgálóbíró úgy elrendelte a verekedő Bradin Vasile azonnali letartóztatását. A vizsgálóbíró előtt fogantatott mai kihallgatás alkalmával Bra-

din Vasile azzal védekezett, hogy tetőt csupán önvédelemből követte el mivel előbb unokatestvérére támadta meg és ő a vasvillát Bradin István kezéből ragadta ki és használtta fel védekezésül.

— **Belehalt a kárba.** A socolori (székudvari) oszondóreg jelentést tett az aradi ügyészségnek, hogy a Wenckheim-uradalom egyik malacpásztorja, **Paguda Aurél** 12 éves fia április 22-én egy kút körül játszott, amelybe beleesett és meghalt. Az ügyészség a teljesí engedelnyt megadta.

— **Fésűfimet szaru és celuloid,** melyek saját műhelyemben készítenek, legolesőbban kaphatók **ösv. Müllerné fésűszületében,** a színház hátsó bejáratával szemben. Ugyanott hajcsatok javítása elvállaltatnak.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár újabb terjeszkedés és tökémpelésé

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság tegnap tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy az 52 év óta fennálló Lippai Első Takarékpénztár Részvénytársaságot magába olvasztja s ennek következtében Lipován fiókot nyit. Ez újabb terjeszkedéssel Arad egyik legjobb hírnévnek örvendő intézete gazdag és egészséges vidéket vont érdekkörébe. Az Aradi Polgári Takarékpénztár R. T. már eddig is a legjobb vidéki intézetekkel fuzionált s így a leggazdagabb vidékeken bírt fiókokkal, u. m. Almáskamaráson, Elekén, Glogován, Aradszentmártonon, Ujszentannán, Ujaradon, Perjámoson és e fiókjai mellé méltán sorakozik nyolcadiknak: Lipova. A rendkívüli közgyűlés ugyancsak elhatározta, hogy az intézet nagyanyu forgalmának és körülbelül 50 millió betétjének megfelelően intézeti saját tőkéit is összehangzásba fogja hozni 12000 darab új részvény kibocsátásával 500 lejes árbán (hozzájárul még 1922. január 1-től a befizetés napjáig számított 6 százalékos kamat, darabonként 5 lejt adó és költségmegtérítés), mely részvények az év jövedelmében már részesedni fognak. Az eddig forgalomban levő kis részvényeit az intézet bevonja és csak annyi kisrészvényt bocsát ki, hogy a régi részvénytulajdonosok birtokában levő kisrészvények száma ötöt osztottó darabszámot tegyenek ki, miután 5 darab kisrészvény 1 darab nagy részvényre egyenlő. Minden régi részvényt 2 darab régi részvény után 1 darab új részvényre szóló optióval bír. Ezen új kibocsátás által az Aradi polgári takarékpénztár r. t. Aradon a legnagyobb tőkével fog rendelkezni s tőkéit 18.000.000 lejt fognak kitenni. Mint köztudomású, az Aradi Polgári Takarékpénztár R. T. részvényei iránt az utolsó hónapokban, annak dacára, hogy a rossz pénzügyi viszonyok és a tömeges repatriálás folytán nagyszámúan piacra dobott részvények nem kedvezően befolyásolták az értékpapír-piacot, — oly nagy volt a kereslet, hogy ezen részvények a békebeli árat érték el. Az Aradi Polgári Takarékpénztár R. T. részvényei főként a vidéken, elsőrendű sváb gazdák kezében vannak s az újonnan kibocsátandó részvények iránt hetek óta oly nagy az érdeklődés, hogy az intézetnek ezen újabb emissiója már is fényesen biztosítva van.

MADAME DUBARRY A nagy francia forradalom esütörtöktől kezdve az APOLLO-ban

Anglia tudott a német-orosz szerződésről

(Egy francia lap szenzációs leleplezése.)

PÁRIS. Az Echo National okiratot közöl, amelynek autentikus voltáért garanciát vállal. Az okirat szerint Wirth német kancellár január 20-án titkos értekezletre hívta össze a német pártok vezetőit és a sajtó képviselőit. A megjelenteket s főként a sajtó képviselőit arra kérte a kancellár, hogy őrizzék meg diszkréten mind azokat a dolgokat, amelyeket Rathenau el fog mondani. Rathenau beszámolt londoni utjáról és ottani tárgyalásairól, melyeket a londoni bankokkal folytatott. Itt azt közölte vele, hogy ha Németország a jövőben, mint vevő jelenik meg a piacon, levelet intéz nek a Reichsbankhoz, hogy nem adják meg a kölcsönt. Az angol bankok ezt közölték is a Reichsbankkal és kijelentik, hogy azért nem adhatják meg Németországnak a kért hitelt, mert Németország a folytonosan csak fokozódó kötelezettségeivel már túl van terhelve. Majd beszámolt Rathenau második londoni utjáról is, amikor első ízben bejelentette Németország fizetési képességét. Ekkor már határozottan állíthatja, hogy a genuai konferencia el volt határozva, holott a világ még nem is tudott róla. Sőt annak napirendjébe fel volt véve az orosz probléma is. Az angol bankok ekkor azt ajánlották Rathenau-nak, hogy hagyjon fel Németország az Oroszországgal szembeni eddigi rezerváltásával és kezdjen tárgyalásokat a szovjet-

országgal. Mire Németország meg is kezdte már ekkor a Berlinben levő orosz delegátusokkal a tárgyalásokat. A tárgyalások csakhamar eredménnyel kecsegtettek és békés és kielégítő megegyezést kínáltak mindkét állam részére.

Mindezekből látszik, hogy Anglia be volt avatva mindazokba az ügyekbe, amelyek ma a genuai konferencia eseményeként bejárták a világ politikai piacait. Sőt hajlandó volt Anglia arra is, hogy a Rathenauval történt tárgyalásoknak mindjárt az elején hajlandó volt Franciorszag megkérdezése nélkül Németország elleni követeléseiről lemondani. A tükos értekezlet további folyamán Rathenau a cannesi konferenciáról beszélt és kifejtette, hogy annak idején Anglia és Olaszország kilátásba helyezték, hogy a 10 naponként esedékes 30 millió aranyárka iránti követeléseiket módosítani fogják.

— Ha a versaillesi békeszerződés utáni éjszaka elmúlik — mondotta Rathenau — akkor Németország napja ismét fel fog ragyogni.

Még egyszer is nyomatékosan kérte a jelenlevőket, hogy ne beszéljenek Németország e nagy sikeréről. Ha sikerül a versaillesi békeszerződést meggyöngíteni — folytatta Rathenau — úgy is ki fog derülni, hogy az egész békeszerződés nem más, csak papíros. (Rador.)

Közgazdaság.

A valutaiac.

Aradi valuták. (Április 24.) Dollár 136, márka 55, sokol 2.70, dinár 1.80, magyar korona 18, budapesti kifizetés 5.55, bécsi kifizetés 55, berlini kifizetés 53, francia frank 13, prágai kifizetés 2.72.

Zürichi nyitás. (Április 24.) Berlin 198, Newyork 514, Milano 2792, Prága 1005, Budapest 66, Zágráb —, Bucurest —, Varsó 14, Bécs 6.375, lebélyezett osztrák korona 6.875.

Budapesti nyitás. (Április 24.) Napoleon d'Or —, dollár 740, márka 293, osztrák korona 9.875, rubel —, leu 557, sokol 1480, dinár 1132, lengyel márka —.

Zürichi zárta. (Április 24.) Berlin 196, Newyork 514, Milano 2790, Prága 1000, Budapest 67, Zágráb —, Bucurest —, Varsó 14, Bécs 6.75, lebélyezett osztrák korona 6.875.

Budapesti zárta. (Április 24.) Napoleon d'Or —, dollár 745, márka 290, osztrák korona 9.625, rubel —, leu 551, sokol 1467, dinár 1097, lengyel márka —.

— A Termény- és Áruraktár közgyűlése. Vasárnap délelőtti tartotta rendes évi közgyűlést az Aradi Termény és Áruraktár. Az igazgatósági jelentésből kitűnt, hogy az elmúlt üzletév 120.000 lei tiszta jövedelmezt produkált, ami oly kedvező, hogy az elmúlt évi 12 leies osztalék helyett az idén 50 lei osztalékot fizethet a társaság részvényenként. Az igazgatóságot és a választmányt választották meg ezután. A régi tisztikart választották meg újra.

— Az arad- és hunyadmegyei gabonaszindikátus megalakulása. Az erdélyi és bánáti gabonakereskedők április 8-án tartott aradi értekezletükön tudvalevőleg kimondták, hogy kamarai kerületenként szindikátusba tömörülnek. Az aradi kereskedelmi és iparkamarához tartozó arad- és hunyadmegyei gabonakereskedők április 29-én délután 4 órakor fogják megtartani az aradi Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében alakuló ülésüket s a Kamara ezúton hívja fel az összes bejegyzett cégű gabonakereskedőket, hogy a szindikátus alakuló ülésén vegyenek részt.

A szerkesztésért:

KÁROLY JÓZSEF

felel.

Sport.

Labdarugás.

AAO—CFR. Glória 3:2 (2:1). Mindvégig erős bajnoki mérkőzés, mely az AAC győzelmével végződött és ezáltal revansot vett multheti legyőzójén. A CFR, Glória éri el a vezetést Crisnic révén, melyet az AAC korner után Genesy révén kiegyenlít. A második féldőben mindkét csapat góljai számát eggyel megszorítja. Mindenki már abban a hiszemben van, hogy a játék eldöntetlenül végződik, mikor Kenderessi az AAC számára az utolsó percben megszerzi a győzelmet. Biró Litz.

Kinizsi—ATE barátságos mérkőzés 2:1 (1:0). A Kinizsi csak szerencsével győz. A Kinizsi éri el a vezetést Turner öngóljára révén. A második féldőben az ATE-nak alkalma volt kiegyenlítani, de Licker közvetlen közeli lövését Ritter csodás bravurral védi. E helyett Schneider kornerét, a beadott labdát a Kinizsi goallá értékesíti. Több támadás után végre sikerül Lickernek kiszökése után goalt lőnie. Biró: Lengyel.

MTK—ATE II. 2:2 (1:0). Biró: Szabó.

AAC II.—CFR. Glória II. 2:1 (2:0). Biró: Huszti.

Vidéki eredmények: Egyetértés—NAC 4:0 (0:0) Oradea-mare. Viktória—MTK 1:0 (0:0). Haggibor—KAC 1:0 (0:0) Cluj. SzSÉ—Szatmári Törökvs 6:1 (3:0) Satu-Mare.

Vivakadémia. Junior kardverseny. I. Bodnár (AAC). Törvívás. I. Auszterweil (Pellegriani-iskola). Szenior-törvívás I. Schuller (AMTE). Szenior-kardverseny I. Rezes (AAC).

Megjelent a Vidéki Sport legújabb száma, amely részletesen közli a romániai és külföldi sporteseményeket.

Mozl.

• Damaszkusz csillaga I. rész az Urániában. Az Apolló filmgyár hatalmas filmalkotásának első részét vetítette hétfőn az Uránia színház. Az első rész, amely a hűtlen szerető címet viseli, a fiatal tehetséges festőművésznak, Haneznak kalandjával kezdődik Damaszkuszban, ahol végtelen izgalmas kalandjában megmenti Corát, a gyönyörű arableányt. És ez később vesztét okozza. Ezzel veszi kezdetét a kép, amelynek romantikus, szépen felépített meseje a leggyönyörűbb képekben van megörökítve. Külön szenzációja a képnek, hogy Lucy Doraine egyik legjobb szerepét domborítja ki a kis rabszolga arab leány alakjában, a férfi főszerepben pedig Petrovich, Szevetiszláv nyújt örökszép és élvezetes alakítást. Az első rész még kedden megy az Urániában.

• Egy szobaleány naplója — az Apollóban. Octave Mirbeau regénye után rendezte meg ezt a képet az Apolló filmvállalat. A kis szobaleány, aki szerelmes lesz elegáns és fess fiatal urába a mindennapi élet alakja. Az ele-

zárás élet idegromboló életéből készült pillanatfelvételek és a kis szobaleány súlyos megpróbáltatásai adják meg azt a lélektani motívumot, amely a képet a közönséges felé emeli. A képet kedden és szerdán vetítik csak az Apolló.

• Madame Dubarry az Apollóban. A francia történelem heroikus korának kétségkívül egyik legérdekesebb alakja: Madame Dubarry. Az urakomra vágyó nő és a gyengéd királyi szerető, mely megmérhetetlen mélységeket nyújt ez a kétfős jelleg egy nőben. Ezeket a mélységeket tárja fel a film meseje és megalkotása, amely legcsodálatosabb keretben mutatja be Dubarry asszony életét. A Danton heroikus kora elevevül meg előtűnik, hogy lekössön és szórakoztasson bennünket. A képet csütörtökön mutatja be az Apolló.

LEGUJABB

Uj szigorú jegyzék.

Gema. A nagyhatalmak tegnap újabb jegyzéket intéztek a német kormányhoz, amelynek hangja is sokkal erőteljesebb, mint az első demarsé volt. A jegyzékben hangsúlyozzák, hogy az orosz-német szerződés éles ellentétben áll a versaillesi szerződéssel és hogy a nagyhatalmak Németország válságát nem tartják magukra nézve kielégítőnek.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlőtekért nem vállalunk felelősséget.

Özv. Kaszab Gézáé úgy a maga, mint egyetlen leánya Klárika, valamint az aulint nagyszámu rokonság nevében a súlyos csapástól teljesen összetörve fájt szívvel jelent, hogy a forrón szeretett hitves, a gondos apa, a szerető vő és rokon

Kaszab Géza

életének 38-ik, boldog házasságának 12-ik évében hosszas szenvedés után e hó 24-én délelőtti fél 11 órakor elhunyt.

A megboldogult földi maradványait e hó 25-én délután 5 órakor fogjuk a Str. Consistorului (Batthyány-u.) 32. sz. alatt gyászházából az izr. sírkertbe örök nyugalomra kísérni.

Arad, 1922. április 24.

Emlékef örökké megőrizzük!

Özv. Kaszab Sománé édes anyja, Kohn József és neje sz. Singer Josefina, apósa és anyósa Kaszab Miklós, Kaszab Imre, özv. Dr. Kepes Jenőné Kaszab Böske, Trostler Marcellné Kaszab Ella, Serényi Gusztávné Kaszab Kata, Dr. Kepes Ferencné Kaszab Lenke, Kaszab Lili, testvérel. Kaszab Imréné Kohn Ilus, Trostler Marcell, Serényi Gusztáv, Dr. Kepes Ferenc, Engel Vilmos, Engel Vilmosné Kohn Etta és az egész rokonság. (Csendes részvétet kérünk.)

Legujabb berlini és bécsi ruha és JULIU PLESZ GYULA ruha-áruházába bluz különlegességek megérkeztek Arad, Str. Col. Pirlol (Vörösmarty-u.) 3. — Külön mérték osztály. — Szolid árak

Ma este indítunk futárt Cluj (Kolozsvárra) magyar és KELET hírlapiroda Str. Alexandr cseh vizumot 36 óra alatt közismert pontossággal szerzünk: (Salacz-u.) 1

Harisnya, keztyű, minden színben 11556 **Bársonynál** Piata Avram Iancu (Szabadság-tér.) 17.

Grand Cirkus O'ympia, Igazg. Jean Novacek. Nagyrománia legszebb és legnagyobb utazó vállalata saját villany világitással. Meg-
nyitó diszertáció **25-én este 8¹/₂ órakor.** Paratlan itt még nem látott világáros
műsorral 80 személy 30 drb. nemes fajk és vadállattal. Bővebbet a napi falragaszon

Apró hirdetések.

Levelzés.

DISCRÉT jellegre levél van a kiadóban, kérem átvenni. 1891

Alkalmazás.

URHAZHÓZ jó bizonyítvánnyal rendelkező szakácsnő azonnalra felvétetik. Cim a kiadóban. 5000

MINDENES leány vagy bejáróné jó bizonyítvánnyal felvétetik Strada Consistorului (Batthyány-utca) 23. I. em. jobbra 13

MÉSZAROS, önálló, kerestetik jómeneteli üzlethez vidékre. Címeket a kiadóba kér. 1879

FOGTECHNIKUS perlekt arany és kausuk munkás jó fizetéssel azonnal felvétetik Ajánlatok dr. Sz. Déva Hunyadi-utca) 7. 1875

FIUKAT ÉS LEÁNYOKAT keresek tőcei árustásra. Biztos kereset. Panciu Péter Str. Brătianu (Weitzer János-utca) 10. sz. 1885

KERESÜNK könyvelésben jártas, németül tudó hivatalnokot, vagy hivatalnoknőt. Ajánlatokat B. B. ajánlat a kiadóba kérünk 1883

PERFECT német gyors és gépirónót nagyobb iparvállalathoz keresünk. Írásbellei ajánlatokat „Kelet” hírlapirodába kérünk. 11565

GAZDASSZONYNAK ajánlkozok intelligens nő. Cim Wallinger hirdetőjében. 11677

PUSZTARA szobaleány és szakácsnő kerestetik. Cim Wallinger hirdetőjében. 11677

NÉGY középosztályt végzett magyar, német, román nyelvismeretű, irodai, gépiróni gyakorlati bíró nő egyén, azonnali beépítésre bármilyen állást keres. Cim Wallinger hirdetőjében. 11677

A VÁROSI KERTESZETBEN munkabíró férfiak és nők alkalmazást nyerhetnek. 1889

KIPUTÓ FIU, jó fizetéssel nyomdánkban alkalmazást nyer.

Lakás.

ELCSERÉLNEM három szobás belvárosi lakóházat, modern három szobás lakással, lehet külvárosban is. Cim Kelet hírlapiroda. 11665

Vétel és eladás.

HÁLÓSZOBA berendezés eladó, esetleg lakás átvehető. Cim a kiadóban. 1881

BARÓ NIKOLITS PEDOR ruhái nagybírókossal hagyatéki műtárgyai: Meissen-i altwieni csészei, novai marseillesi porcellánok és fayence-ok eredeti japáni és kínai vázák és figurák, régi velen-
cei tükrök empire és XVI. Lajos korából asztalok és más butorok. Műtárgyok a Salon Artistique-ben Bulev. Regina Maria 20. Fischer Eliz-palota. A legmagasabb árban veszünk műtárgyakat, porcellánokat, ezüstöt, szőnyegeket, régi butort. 11691

KERESK megvételre egy cséplő szekrényt. Ajánlatok Rákóczy József Arad, Str. Romul Velicu (Lipót-utca) 10. 1877

JOKARBAN levő erős, rugó nélküli stráfkocsi és egy pár lószerszám eladó (Mozdony-utca) 7. 1876

EGY komplett ebédlő és consol tükör eladó Strada Barjtu (Rákóczy-utca) 7. I. emelet. 1887

GYÖNYÖRÜ márvány lavok tartó fürdőszobába való arany antik ókszer garnitúra teljesen új damaszt fehér, színes asztalneműk, frögtörülközők, kézihimzésű fehérneműk eladók. Strada Consistorului (Batthyány-utca) 3. 1884

KÉTSZOBA butor eladó, esetleg belvárosi lakás is átvehető. Cim a kiadóhivatalban 1886

KERESÜNK egy kőasztalt és egy írtáskrényt Naményi papírkereskedés 1882

NÉGY-HATOS gőzcseplőgép garnitúrát herrefejtővel, üzemképes állapotban megvételre keresek. Ajánlatokat Záray Géza címre Arad, Str. Decembrie 29 (Hasszinger-utca) 2., I. em. kérek. 11677

FÜSZERÜZLETBERENDEZÉS, egy szép fekete fedeles hintó eladó. Cim Cevaszino 316. szám, községűszával szemben. 11677

HORGOLT párasbetétek és más kézimunkák eladók. Str. Miron Coetia (Gróf Leiningen-utca) 2. 1888

MINDENKINEL TÖBBET FIZETÜNK képekért, bronz, márvány és porcellán figurákért, perzsa szmírna argamant-szönyvegekért, török kendőkért, antik és modern butorokért, zongorákért, modern és antik dísz tárgyakért, lapán vázákért, régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műbetsű részegért. Szépművészeti Salon Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) Ortnay-palota. 11911

KÖNYVTÁRAKAT hangjegyeket magas áron vesz Kerpel könyvkereskedése 12191

GYÖNYÖRÜ FEHÉR RÓKA BOA egészen új eladó Cim az „Aradi Újság” kiadóhivatalában, Fischer Eliz-palota. 11895

PIANINOT, zongorát gyönyörűen áll-
lansokat magas árban vesznek. Dövel-
ket „Pianino” jellegre a kiadóhivatalba
kérek. 12021

Külömféle.

MINDENFÉLE modern háztartások baj-
fontarok legolcsóbban Fischernél Str.
Marasesti (Kossuth-utca) 58. Haja-
vesszek. 1491

Harmonium

tizenhét kézi és 2 térd registeres,
öt octávós, amerikai gyártmány,
gyönyörű hangú és gyönyörű szek-
rényben valódi bőrfüvővel,
eladó. felvétetik.

Cím a kiadóhivatal tovább. 1878

„Kelet” hirdetés Arad.

Burgonya

vetős, szeszgyártás,
takarmányozásra és
étkezési célokra elő-
nyös árban kapható

SZÜCS PÁL

aradi cégnél. 11565

Krađiváros I. Fer. előkérősről.

No. 8874-1922.

HATÁROZAT.

A tavaszi lövészetet április hó 29 és 30-ára tűzöm ki és pedig a városi lövőterem április 29-én a lövésárterem a Gai-I. Ségai és tanyai lövőterem április 30-án reggel 7 órakor Gai-ban a Gizella-terem lesz megtartva.

Felhívom a lövőteremhasználókat, hogy lovalkat a közölt időre okvetlen elő-
vezessék, mert akik azt elmulasztják,
ellenük a kihágási eljárást megindítom
és szigorúan fognak büntetve.
Arad, 1922. április hó 24.

HARA,

előjáró h.

Calle Ferate Romane Directiunea Re-
gionala C. F. R. Arad.

4396-1922.

PUBLICATIUNE

Se aduce la cunoştinţa generală, ca
în ziua de Marţi la 9. Maiu 1922. oare
12 a. m. se va ţine licitaţie la Direcţi-
unea VI. Regionala C. F. R. Arad Servi-
ciul I. pentru furnitura traverselor de
fag pentru cale neruala cu următoarele
caracteristici şi dimensiuni:

2,70 şi 2,60 m l. 15/25 traverse de
fag 200.000 bucăţi.
Independend condiţiunile contractului
nr. 180.

Pentru orice informaţiuni a se ad-
resa în orice zi de lucru între orele
8-12 la Serviciul de Informare Direc-
ţiunea VI. Regionala Arad II. etaj No.
19 unde se pot lua desluşirile necesare,
acest de sarcini etc.

Invitaţiuni speciale nu se vor face.
Arad la 22. Aprilie 1922.

Directiunea VI. Regionala,

Dima m. p.

p. Director Regional

p. Seful Serviciului I.

Welb m. p.

Kifutó fiu

jó fizetéssel

eladó. felvétetik.

Cim a kiadóhivatalban.

„KELET” hirdetés, Arad.

5 Kávé

frissen pörkölt és nyersen
kávésok, vendéglősök és nagyobb ház-
tartások részére rendelhető az

ATLANTIKA

Kávé és tea behozatalánál
Arad, Fischer Eliz palota,
Telefon 610. 12271

Szerszámok „Prompt” Építkezési vasalások Technikai áruk Emelőgépek

10801
Allandó nagy raktár mindennemű csavar-
és szegecsáruban.

Oberrnik és Drucker

Timisoara (Temesvár), Józsefváros,
Str. I. C. Brătianu (Uri-utca) 12. sz.

Csedás hatású arcszépítő és
finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsírmentes, értalmatlan, rögtön szépít.
Széplők, májfoltok, bőrpírok, ráncok,
redők, minden bőrbaj párnapi hasz-
nálás után megszűnnek. Az arc rozsdás
tűde hamvas lesz. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

AZ IGAZI UTAT!

Hamburg 6 Postafiók 12231
FR. H. SOLTAN, költészet-
közvetítő

„Kelet” hirdetés megvételre
gátr, ellenkező esetben az összes
bevitel Szászok általános
Széplők, májfoltok, bőrpírok, ráncok,
redők, minden bőrbaj párnapi hasz-
nálás után megszűnnek. Az arc rozsdás
tűde hamvas lesz. 10841

Regatul Romaniei. Ministerul de Interne
Directiunea generala a serviciului san-
tar. Azilul de Copii al Statului Arad.

CONCURS.

Scris concurs pentru următoarele
posturi:

1. Un copist cu salariul lunar de
600 lei lunar, si vîp pentru 120 lei
lunar.
2. Superioara institutului cu 450 lei
lunar plus vîp si cvartir in natura.
3. Economica institutului cu 335 lei
lunar plus vîp si cvartir in natura.
4. 5 elevi la cursul pentru ingrijito-
re de copii cu onorar lunar 182 lei plus
intretinerea si cvartir.

„Acestea salare sunt incepatoare si
daca concurentele vor dovedi cunosc
sunt corespunzatoare vor avea sanza
de avanzare. Peitike sasa inainteze la
acest institut in persoana.
Arad la 19. Aprilie 1922. 1850

Director medic-sef:
Dr. KARDOS.

Megjött a VESTA. Meggyőződhetik róla, hogy a Vestakrémtől cipője
mindennél fényesebben ragyog. 12158 KELET hirdetés, ARAD

**Felhívás! Nagytakarítást ne végezzen senki addig, míg áraján-
latot nem kér Lovas Károly** lakástisztítási vállalatától, Str. Oltuz (III. u.) 30a.
Parketta szerelés, beeresztés, polaskalítás olcsón és
felelősség mellett. 12251